

HKN JAARVERSLAG 2021

Van de voorzitter

2021, Nieuwegein 50 jaar

Het afgelopen jaar heeft binnen de Historische Kring in het teken gestaan van 50 jaar Nieuwegein. Onze stad kent, zoals wij HKN-ers weten, een rijke geschiedenis waar de inwoners van Nieuwegein steeds meer oog voor krijgen. Misschien is dat wel één van de mooiste resultaten van de jarenlange inspanningen van de leden van de HKN en een prachtig cadeau voor de jarige stad die 50 jaar geleden is ontstaan uit de karakteristieke dorpen Jutphaas en Vreeswijk.

Het was binnen alle corona-beperkingen een jaar met memorabele resultaten. Veel van de geplande activiteiten verliepen anders dan we gehoopt hadden en helaas hebben we ook een aantal activiteiten helemaal moeten afzeggen. Het Museum is een groot deel van het jaar binnen de geldende spelregels wel open geweest, maar het bezoekersaantal bleef zoals te verwachten achter op wat we gewend en zeker dit jaar gehoopt hadden.

De resultaten zijn een verdienste van een groot aantal vrijwilligers dat zich dit jaar voor de HKN heeft ingezet.

In het kader van 50 jaar Nieuwegein hadden we deze zomer exposities rond het 50 jaar bestaan van onze stad “Van Buurtwinkel tot winkelcentrum” en “Cultuur leeft” waarbij in samenwerking met De Kom aandacht aan (muziek) cultuur wordt besteed. De kunstzolder faciliteerde dit seizoen onder andere een expositie van Nieuwegeinse kunstenaars die werken hadden ingezonden rond het thema Nieuwegein 50 jaar. De redactie van Cronyck de Geyn publiceerde deze zomer een nummer waarin alle artikelen in het teken stonden van het “gouden jubileum” van onze stad. Een dertigtal vrijwilligers hebben meegewerkt om het boek “Nieuwegein 50 jaar, gepland gelaagd geslaagd” samen te stellen. In oktober heeft burgemeester Backhuijs het eerste exemplaar in ontvangst genomen. Binnen enkele weken vonden meer dan 700 exemplaren hun weg naar lezers die zonder uitzondering positief reageerden op het “koffietafelboek”. De recensent van het tijdschrift Oud Utrecht vindt het een aanrader voor wie zijn blinde vlek voor Nieuwegein wil corrigeren.

Naast deze activiteiten hebben we de gemeenteraad geholpen met hun cadeau aan de stad om monumenten meer zichtbaar te maken door het aanbrengen van informatie op en bij de panden. We hebben bijgedragen aan de informatieborden op het Kerkveld in het kader van Betere Buurten. Er zijn toch nog enkele lezingen gehouden. De digitale lezing van Ad van Liempt over de Tweede Wereldoorlog was indrukwekkend. Ad van Liempt mocht op die avond ook het eerste exemplaar van het tweede boek over Twee Dorpen in Oorlogstijd van Renée Blom in ontvangst nemen.

Samen met de Museumwerf Vreeswijk hebben we het plan uitgewerkt om de rondvaarten met de gerestaureerde Kagenaar in Nieuwegein van de grond te krijgen. Dit initiatief heeft geleid tot het voornemen om structureel het toeristisch aanbod van Nieuwegein meer aandacht te geven onder de titel De Vaart van Nieuwegein.

Op 29 september heeft de HKN formeel de collectie van Het Vreeswijks Museum overgenomen. Het bestuur van het Vreeswijks Museum zag als gevolg van het te sterk afgenomen vrijwilligersbestand geen mogelijkheid meer het museum te blijven exploiteren. De ondertekening van de overdracht vond in aanwezigheid van de besturen van Het Vreeswijks Museum en de HKN

plaats in Museum Warsenhoeck. Daarmee is onze opdracht begonnen om de collectie een nieuwe bestemming te geven en de museumruimte in Vreeswijk uiterlijk eind 2022 leeg op te leveren. Tegelijkertijd zijn de plannen gestart om het Voorhuis van Museum Warsenhoeck bij ons museum te trekken om daarmee ruimte te scheppen voor de groeiende collectie.

Hidde van der Kluit,
voorzitter

A. Verslag bestuur

1. Inleiding

1.1 Beleidsplan 2019-2024

Op basis van dit beleidsplan had het bestuur voor 2021 een aantal voornemens opgesteld. Het collectieplan (zie paragraaf 6.2) en de update van het vrijwilligersbeleid (zie paragraaf 2.3) zijn gerealiseerd. Beide zijn gewenst in het kader van de museumregistratie. In het kader van transparantie publiceert de HKN dergelijke nota's, al dan niet in samenvatting, op haar website. De actualisering van het communicatieplan is niet bereikt en ook het maken van een aanzet voor een informatieplan en digitale presentatie is niet gelukt. Wel werd een (eerste) herziening van het huishoudelijk reglement ter hand genomen en werden de consequenties van de invoering van de Wet Bestuur Toezicht Rechtspersonen in kaart gebracht. De voorgenomen evaluatie van de organisatie viel in het water door het veelal online vergaderen en de druk van andere werkzaamheden

Op andere vlakken werd juist meer dan gepland voortgang geboekt: de toezegging dat het Voorhuis voor Museum Warsenhoeck beschikbaar komt in 2023 (zie paragraaf 8). De herinrichting van het museum zal de komende jaren de activiteiten van de HKN in hoge mate bepalen opdat ons Museum Warsenhoeck dé plek blijft waar belangstellenden en belanghebbenden terecht kunnen voor de historie van onze stad.

Met de viering van 50 jaar Nieuwegein stond dit jaar de jonge geschiedenis centraal. De HKN was direct en indirect bij tal van activiteiten betrokken, met het boek Nieuwegein 50 jaar: gepland, gelaagd en geslaagd als hoogtepunt. In het voorwoord heeft de voorzitter hier al aandacht aan besteed. Soms verviel een geplande activiteit, maar de optelsom van de gerealiseerde activiteiten overtrof het plan ruimschoots.

Het aantal vrijwilligers bereikte dit jaar een nieuwe piek: 68, ruim boven het streefgetal van minimaal 60. De eindstand was: 67

Het ledenaantal steeg tot 393, een stapje dichterbij het doel van meer dan 400 leden.

Het delen van kennis staat centraal in het doen en laten van de HKN. De keuze om in het vervolg op onze publicaties het licentietype Naamsvermelding – Niet commercieel – Gelijk delen van Creative Commons toe te passen, past in dat beleid. Onze publicaties mogen gekopieerd worden, als er naamsvermelding plaats vindt, het niet voor commerciële doeleinden is en ook de kopiist zijn werk deelt.

Binnenkort is de klok van het oude gemeentehuis van Jutphaas in museum Warsenhoeck te zien. Deze klok is destijds met de politie verhuisd naar het kantoor aan de Schakelstede, dat binnenkort door de politie verlaten wordt. Een klein succesje voor onze inzet om cultuurhistorisch erfgoed te behouden.

1.2 Erfgoedverordening - Subsidie aanvraag Informatieborden.

In november heeft de HKN een subsidieaanvraag ingediend voor het plaatsen van informatieborden in het kader van de erfgoedverordening. In samenwerking met Stadsmarketing wordt gestreefd naar uniformiteit bij de borden die erfgoed zichtbaar maken. Met als voorbeeld het dit jaar geplaatste informatiebord op het Kerkveld willen wij jaarlijks het tekstgedeelte van een viertal borden ontwikkelen, startend met een bord over 't Geyn.

1.3 Activiteiten

De onzekerheid over de heropening van het museum maakte vooral de planning van exposities lastig. Zowel de kunst- als de thema-exposities hebben hun planning meerdere keren moeten aanpassen, ook omdat de tijdsperiode voor de 50 jaar tentoonstellingen min of meer vastlag. Mede

daardoor is er geëxperimenteerd met het ruimtelijk mengen van beide type exposities. Dit was geen succes.

Het museum was gesloten van 1 januari tot 5 juni en van 19 december tot 31 december vanwege de coronamaatregelen. In december kwamen daar nog enkele dagen bij omdat het Natuurkwartier wegens het vermoeden van vogelpest op slot ging. Het aantal bezoekers was wederom laag. Het totaal aantal bezoekers/deelnemers aan museum/activiteiten kwam uit op 2036 vooral dankzij het hoge aantal deelnemers aan Basisscholen 50 jaar Nieuwegein (zie werkgroep Educatie) Ook dit jaar kon het Activiteitenoverleg niet plaatsvinden en werd de planning in bilateraal overleg afgestemd.

“Toonbankvragen”, zo worden in de wandelgangen verzoeken om informatie, zowel van individuen als organisaties, genoemd. Ook dit jaar waren die talrijk. Het varieert van een projectontwikkelaar die op zoek is naar een historisch verantwoorde naam voor zijn gebouw tot een stamboomonderzoeker die een adres niet kan vinden.

Over de activiteiten rond 50 jaar Nieuwegein is al het nodige geschreven in dit verslag en in de werkgroep verslagen komt dit thema in detail terug.

Voor het afscheid van de Boogburg, die gesloopt is, was in samenwerking met het Stedelijk Museum Vianen en Rijkswaterstaat een leuk plan bedacht met een wandel- en fietsroute, dat echter niet haalbaar bleek.

2. Organisatie

2.1 HKN Bestuur in 2021

Het HKN Bestuur was als volgt samengesteld:

Voorzitter: Hidde van der Kluit (herbenoemd 20-09-2021)

Vicevoorzitter: Addy Neijmeijer

Secretaris: Ann Brugman – de Kruijf

Penningmeester: François Gathier

Collectiebeheerder: Marlies Adriaansen (tussentijds afgetreden november 2021)

Museumbeheerder: Jan Rijdes

Het bestuur vergadert 1x in de maand, de coördinatoren van de werkgroepen zijn hierbij regelmatig aanwezig.

Ook in 2021 heeft een groot deel van de vergaderingen in verband met COVID-19 digitaal plaatsgevonden.

In dit verslagjaar werd het project Geinse gidsen gestart na een vooronderzoek in 2020. Als eerste stap richt de projectgroep zich op het ontwikkelen van een rondleiding in Jutphaas. Indien dit project succesvol wordt afgerond, is het voornemen een nieuwe werkgroep aan de HKN toe te voegen en geleidelijk het aanbod aan rondleidingen uit te breiden.

Niet alleen het bestuur voelt de noodzaak van herbezinning op de organisatie. Ook de werkgroep Exposities heeft input voor deze evaluatie geleverd door een discussiestuk. De werkgroep wil ook op locaties buiten het museum exposeren in samenwerking met verschillende partners en legt daarbij ook de link naar het completeren van de collectie.

Onder de overkoepelende titel Integratie Vreeswijks Museum heeft het bestuur heeft 5 onderling samenhangende projecten gedefinieerd:

1. Locatie Vreeswijks Museum (facilitair beheer, verhuizing, ontruiming)
2. Collectie Vreeswijks Museum (geregistreeerde en niet-geregistreeerde objecten, bruiklenen, afstoting, beeldmateriaal, boeken, materialen voor presentatie)
3. Verbouwing Voorhuis

4. Herinrichting Museum Warsenhoeck
5. HKN Algemeen (financiën/subsidies, vrijwilligers, communicatie)

Het bestuur fungeert als stuurgroep voor het totale project en neemt onderdeel 5 voor haar rekening. Voor de deelprojecten 1 t/m 4 zijn projectleiders benoemd.

Een van de projectleiders is Bert Lanser. Op dit moment is hij voornamelijk belast met de faciliteiten rond locatie Vreeswijks Museum. Het bestuur draagt Bert aan de AV van maart 2022 voor ter benoeming tot 7^e bestuurslid.

2.2 Museumregistratie en museumnorm

Museum Warsenhoeck heeft een officiële registratie als museum sinds september 2013. Om een dergelijke certificatie te krijgen moet men aan verschillende criteria voldoen. Met ingang van 2020 zijn nieuwe eisen van toepassing. De grootste wijziging is dat in de museumnorm 2020 vier gedragscodes verwerkt zijn in de 17 criteria, waarop een museum getoetst wordt. Die criteria zijn verdeeld over de pijlers Bedrijfsvoering, Collectie en Publiek. Omdat de HKN de museumregistratie wil behouden, heeft het bestuur zich in 2020 verdiept in de nieuwe eisen om voorbereid te zijn op inloting voor een steekproefsgewijze toetsing.

Inloting heeft noch plaatsgevonden voor 2021 noch voor 2022.

In het kader van de pijler Collectie en Publiek is begin 2021 het onderhanden zijnde collectieplan afgerond en vastgesteld.

2.3 Vrijwilligers

Opnieuw een groei van het aantal vrijwilligers.

De eindstand van 68 is het saldo van 11 nieuwe vrijwilligers en 4 vertrekkenden.

Een minpunt is dat het ook dit jaar niet lukte om alle sleutelposities te bezetten. Drie werkgroepen hebben een waarnemend coördinator en aan het eind van het jaar ontstond de vacature van collectiebeheerder. Werving via het Vrijwilligershuis voor de verschillende vacatures leverde drie kandidaten op.

De update van het vrijwilligersbeleid kreeg de titel De vrijwilliger: de pijler onder de Historische Kring Nieuwegein/Museum Warsenhoeck. De nieuwe gedragscodes voor de culturele sector, die in het jaarverslag 2020 beschreven zijn, maakten een update wenselijk. De aanstelling van een vertrouwenspersoon is een uitvloeisel van deze gedragscodes. De heer Harry ten Hove heeft deze rol in het najaar aanvaard.

Een andere reden is wat in het jargon de episodische vrijwilliger wordt genoemd. Dit is een vrijwilliger die eenmalig een klus wil doen of een bepaald soort project dan wel zo af en toe iets wil doen. Voor dit nieuwe type vrijwilliger is het verplichte lidmaatschap niet vanzelfsprekend en vormt het een drempel. Hij of zij levert een bijdrage en het komt vreemd over dat je daarvoor moet betalen, al is de contributie relatief laag. Daarom worden met ingang van 2022 de leden die vrijwilligerswerk doen, op basis van het besluit van de Algemene Vergadering van september 2021, vrijgesteld van de betaling van contributie. Uiteraard staat het hen vrij de vereniging met een financiële bijdrage te steunen.

Door een speciale nieuwsbrief zijn de vrijwilligers in december geïnformeerd over de wijzigingen en nieuwkomers ontvangen bij de vrijwilligersovereenkomst een uitgebreide welkomstbrief.

Op 4 september was er een sportief treffen van zo'n 30 vrijwilligers bij het Petanque Centrum Nieuwegein. Na twee spelrondes onder de stralende zon volgde een gezellige maaltijd. De vrijwilligers die niet aanwezig konden zijn, ontvingen in de weken daarna een attentie. Deze activiteit werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het KF Heinfonds. Ter gelegenheid van de Dag van de Vrijwilliger op 7 december verraste het Vrijwilligershuis Nieuwegein onze vrijwilligers met een cadeaupakket.

2.4 Leden

Op 31 december telde HKN inclusief externe relaties 393 leden, een stijging van 6 ten opzichte van 2020.

3. Samenwerking

3.1 3 E's – Vreeswijks Museum, Museumwerf Vreeswijk, Museum Warsenhoek

De overlegfrequentie lag in 2021 hoog: 10x. Dat had alles te maken met de ontwikkelingen rond het Vreeswijks Museum, waarbij de HKN onverwacht een hoofdrol kreeg. Terwijl eerder de integratie van het Vreeswijks Museum en de Museumwerf als oplossing gezien werd, kwam de overdracht van de collectie van het Vreeswijks Museum aan Museum Warsenhoek centraal te staan. Het overleg kon door het beperkte aantal deelnemers en grote vergaderruimte op de Museumwerf op een uitzondering na steeds fysiek plaatsvinden. Het Vreeswijks Museum nam tot oktober deel aan het overleg. Museumwerf Vreeswijk en Museum Warsenhoek gaan samen verder en zullen dat in 2022 met een hernieuwde intentieverklaring ondersteunen. Overigens vervalt in 2022 een van de eerste initiatieven, een gezamenlijk entreekaartje, door automatisering van de toegang op de werf.

Wat stond verder nog op de agenda? Uiteraard de vaartochten van de Museumwerf Vreeswijk naar het Natuurkwartier, de andere activiteiten rond het 50 jarige bestaan van Nieuwegein en het initiatief Openluchtmuseum Nieuwegein/Vaart van Nieuwegein. Met betrekking tot het gezamenlijke tijdschrift Cronyck 't Geyn werd afgesproken het distributieproces in kaart te brengen en werden mogelijke adverteerders besproken. Ook het aangekondigde vertrek van de eindredacteur kwam ter tafel.

3.2 Natuurkwartier in ontwikkeling

Stijgende grondstoffen- en bouwrijzen en corona-beperkingen zijn geen goede basis voor de verdere ontwikkeling van de verbouwactiviteiten op het Natuurkwartier. De snelheid van herontwikkelen valt tegen maar er is wel voortgang te melden.

De HKN is één van de betrokken partners in het Natuurkwartier en neemt evenals ruim 10 andere partners deel aan het overleg rond de plannen voor het Natuurkwartier.

De poldermolen doet weer waarvoor hij is ontworpen, met de aanpassingen van de molen kunnen de molenaars weer water uit de Oudegeinsepolder slaan en water in het park laten circuleren wat goed is voor de kwaliteit van het water in de sloten van het park. Een tegenvaller is nu wel dat, op het moment dat dit geschreven wordt, de molen evenals een groot aantal andere molens in de provincie uit voorzorg stilgezet is in verband met haarscheurtjes in het centrale punt waarin de wieden samenkomen. Uit onderzoek moet blijken hoe serieus dit probleem is.

De bouw van de geitenstal naast ons museum is vertraagd in verband met te hoog oplopende kosten.

De daaraan gekoppelde accommodatie voor de medewerkers van de kinderboerderij, die nu in het Voorhuis hun huisvesting hebben, is daarmee ook vertraagd en dat is van invloed op onze plannen.

Ook de bouw van het MEC is vertraagd maar het ontwerp zal in januari 2022 worden gepresenteerd aan betrokkenen en omwonenden.

Over het organiseren van gezamenlijke activiteiten in het Natuurkwartier kunnen we kort zijn. De corona heeft vrijwel alles geblokkeerd.

3.3 Gemeente

Het gebruikelijke overleg met de wethouder en betrokken ambtenaren van de gemeente heeft ook dit jaar weer plaatsgevonden. De belangrijkste onderwerpen in dit plezierige overleg met de musea waren

- het in goed onderling overleg afstemmen van de gevolgen van het samenvoegen van de collecties van Het Vreeswijks Museum en dat van de Historische Kring en de daaraan gekoppelde acties
- de corona problematiek
- activiteiten rond 50 jaar Nieuwegein waarbij de vaartochten vanuit de Museumwerf naar onder andere het Natuurkwartier en de publicatie van ons boek Nieuwegein 50 jaar, gepland gelaagd geslaagd zeker hoogtepunten waren.

Ook hebben wij gesproken over de nieuwe dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en Het Utrechts Archief. Wij zijn uitgenodigd door de directeur van Het Utrechts Archief om te bespreken wat de mogelijkheden zijn voor de vrijwilligers van de HKN om gemakkelijk toegang te krijgen tot de collectie maar nog belangrijker hoe wij gebruik kunnen maken van collectiestukken ten behoeve van exposities zonder dat dat onredelijke financiële gevolgen voor ons als HKN gaat krijgen.

3.4 Overige partners

Met de Tweede Verdieping werden weer lezingen georganiseerd, met Kunst Centraal vond overleg over opleidingen plaats en met de Kom werden twee projecten uitgevoerd (zie onder verslagen werkgroepen (pagina 7)) Helaas kon een tentoonstelling over Monumenten, waarvoor Fotogein materiaal had gemaakt, geen doorgang vinden.

LEU organiseerde in oktober een netwerkdag rond het thema 'Hoe ga je als historische vereniging op een constructieve manier in overleg met de gemeente'. De invoering van de nieuwe Omgevingswet in 2022 was de aanleiding voor dit onderwerp. Daarnaast waren er meerdere workshops die online gevolgd konden worden. Tevens zijn de erfgoedcoaches van het LEU de voortrekkers om op provinciaal niveau voor kleine musea tot een gezamenlijke oplossing voor collectiesystemen te komen en dat steunen wij van harte.

De HKN neemt deel aan het initiatief Vaart van Nieuwegein, dat door het organiseren van evenementen Nieuwegein op de kaart wil zetten. De andere deelnemers zijn o.a. Fort Vreeswijk, Museumwerf Vreeswijk en club Rhijnhuizen

4. Publieksbereik

De persberichten van de HKN worden aan de regionale kranten, huis-en-huisbladen, Digitaal Nieuwegein en meerdere websites gezonden en over het algemeen geplaatst.

Op Facebook heeft de HKN 555 volgers. Een stijging ten opzichte van 2020 met ruim 80%.

In 2020 zijn 23 berichten geplaatst. Een afname ten opzichte van 2020 van weliswaar 22 berichten, maar met een gemiddeld bereik per bericht van 464 personen. Het totale bereik komt daarmee op ruim 10.000 personen, een stijging ten opzichte van 2020 van ruim 90%. Een uitschieter is het bericht van 9 september over de aankondiging van het Monumentenweekend. Dit bericht bereikte ruim 3200 personen.

Aks gevolg van de Covid-19 maatregelen is ook dit jaar gewerkt met het reserveringssysteem voor het brengen van een bezoek aan het museum.

De Cronyck de Geyn kende dit jaar een lagere oplage dan het jaar ervoor. De oplage bedroeg per Cronyck 950 exemplaren.

In het najaar van 2020 is gestart met het meer structuur aanbrengen in het regelmatig laten verschijnen van nieuwsbrieven. In 2021 is iedere twee maanden een nieuwsbrief uitgegeven waarin de leden en andere belangstellenden op de hoogte gebracht worden van onder andere de ontwikkelingen rond de overname door HKN van de collectie van het Vreeswijks Museum, de ontwikkeling van het boek 50 jaar Nieuwegein en allerlei cultuur historische wetenswaardigheden binnen onze gemeente. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag telde de nieuwsbrief 246 abonnees.

5. Financiën

Het financiële resultaat over 2021 laat een heel klein positief resultaat zien.

In dit tweede coronajaar viel het aantal bezoekers opnieuw tegen maar ondanks alle beperkingen hebben wij als HKN een aantal bijzondere projecten uitgevoerd die ook financiële gevolgen hadden.

In het voorjaar is het scholenproject uitgevoerd waarbij de HKN aan de groepen 6 en 7 een bouwplaat met bijbehorend lespakket heeft verspreid op alle basisscholen. Dit werd uitgevoerd in het kader van 50 jaar Nieuwegein. Er zijn veel kastelen Oudegein gebouwd! De kosten van het project waren aan het eind van het jaar bijna terug verdiend. Door in 2022 nog 75 bouwplaten te verkopen zijn we weer break even.

Van het boek "Nieuwegein 50 jaar gepland, gelaagd geslaagd" zijn in totaal 1000 boeken gedrukt. Op 31 december waren er 782 boeken verspreid (nog niet allemaal verkocht omdat er nog ongeveer 98 niet verkochte boeken in de winkels op voorraad lagen).

In de loop van januari 2022 waren er ruim 820 boeken verspreid en was de voorraad bij de winkels teruggelopen tot 55. De verwachting is dat het boekproject in de eerste maanden van 2022 met een positief resultaat zal worden afgerond en dat de laatste partij boeken vanuit het museum zal worden verkocht.

De financiën voor de tijdelijke kosten die wij maken voor het gesloten Vreeswijks Museum zijn in overleg met de gemeente buiten de financiën van de HKN gehouden. Wij rapporteren de kosten voor huur en bijkomende kosten rechtstreeks aan de gemeente die garant staat voor de door ons gemaakte kosten van die locatie. Er is voor gekozen om deze kosten niet te vermengen met onze eigen administratie.

De gemeente heeft de coronasubsidie die eerder was toegezegd en uitbetaald, teruggevraagd omdat wij die extra steun niet nodig hadden. De penningmeester heeft die subsidie inmiddels weer teruggestort. Een juiste beslissing, er zijn andere partijen die daaraan meer behoefte zullen hebben.

Schenking

Een bijzonder gebaar was de donatie van een anonieme schenker van € 1000,00 euro.

Wij zijn deze schenker bijzonder dankbaar en wij willen deze dank hierbij ook in het jaarverslag tot uiting brengen.

6. Collectie

6.1 Schenkingen aan de HKN in 2021:

F. van den Broek	3 fotoboeken over Jutphaas
Via H. van der Kluit	- boekje over de nieuwbouw van de Zwolsche Algemene
	- DVD over de bouw van de Zwolsche Algemene
Mw. J. de Kruif	waterbak voor kippen
Mw. Schaly	- armstoel met de wapens van Jutphaas, Alkmaar en Amsterdam

	- video over Jutphaas
	- herinneringstegel Plattelandsjongeren
Fam. Van der Molen	portret GCM van Hardenbroek van Lockhorst, laatste manlijke adellijke bewoner van kasteel Rijnhuizen
politiebureau Nieuwegein (vrm gemeente Jutphaas)	klok uit klokkentoren oude gemeentehuis aan de Herenstraat (en daarna politiebureau Nieuwegein)

De collectie van het Vreeswijks Museum bevat eveneens aan dit museum geschonken en/of in bruikleen gegeven objecten. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag vindt nog met de schenkers/in bruikleengevers overleg plaats of de schenking/in bruikleengeving voortgezet wordt bij HKN. Een overzicht wordt toegevoegd aan het jaarverslag over 2022.

6.2 Collectieplan

In de vergadering van februari stelde het bestuur het collectieplan vast. In dit 34 pagina's tellende document worden de uitgangspunten voor collectiebeheer en -beleid behandeld met de bijbehorende procedures voor verwerving (aankoop en schenking), actieve en passieve conservering, bruikleen en afstoting. Ook wordt de huidige collectie beschreven en passeren de methoden voor waardering van de collectie de revue. Om dit 'bestuursstuk' toegankelijk te maken voor vrijwilligers en andere belangstellenden is hiervan door een onze vrijwilligers in de loop van 2021 een goed leesbare samenvatting gemaakt. Deze samenvatting staat op onze website.

6.3 Collectie Vreeswijks Museum

In de Algemene Vergadering in september werd een eerste inventarisatie van de collectie van het Vreeswijks Museum gegeven en aan de hand van een stroomschema werd uitgelegd welke stappen in de integratie van collecties gezet worden. Uitgangspunt voor de aanpak is de collectie zoals geregistreerd is in het collectieregistratiesysteem Adlib van het Vreeswijks Museum. Voor dit deel van de collectie worden de richtlijnen van de Museumvereniging zoveel mogelijk gevolgd. Het gaat dan om 1440 geregistreerde objecten. Het aantal niet-geregistreerde objecten is op dit moment nog niet bekend, maar is aanzienlijk. De eigendomsverhoudingen bleken in de praktijk niet altijd duidelijk. Met de geregistreerde bruikleengevers die nog in leven zijn, is contact opgenomen en in het huis-aan-huisblad Het Kontakt/de Molenkruier is een oproep gedaan om zich te melden wanneer men een schenking of bruikleen terug wilde hebben. Er is een start gemaakt met de beoordeling van de geregistreerde objecten, waarbij ook de wensen van Museumwerf een rol spelen. De eerste, niet in onze collectie passende objecten zijn inmiddels overgedragen aan andere musea

Van het beeldmateriaal is in Adlib alleen een aantal schilderijen opgenomen. Bij de ansichtkaarten (ca 60) is er sprake van een overlap met onze eigen collectie, maar er zijn ook zo'n 20 exemplaren die niet in de collectie van Warsenhoek voorkomen. De verzameling foto's vraagt meer onderzoek om het verband tussen de digitale foto-bestanden, de mappen met afdrukken, de ingelijste foto's en de deels digitale beschrijvingen vast te stellen. Het onderdeel boeken is zo goed als afgerond.

In deze eerste periode na de overdracht lag het accent van de activiteiten in het Vreeswijks Museum op verkennen en vooral opruimen. De kelder en 11 van de 30 kasten zijn opgeruimd.

7. Museum Warsenhoek

Ook in 2021 heeft Covid-19 ervoor gezorgd dat het museum zeer beperkt open geweest is. Feitelijk is het museum alleen open geweest in de maanden juli t/m november.

Een uitbraak van vogelgriep op de kinderboerderij zorgde in december naast Covid-19 eveneens voor sluiting.

Tijdens de beperkte openingstijd heeft de brugklas Jan Ligthart van het Oosterlicht college van de gelegenheid gebruik gemaakt om het museum te bezoeken om te leren over de geschiedenis van Nieuwegein. De samenwerking met de vrijwilligers leidde tot een op een toffe manier kunnen starten van het project, aldus de recensie uit het gastenboek.

Aanscherping in het najaar van de Covid-19 maatregelen leidde onder andere tot het herplaatsen van de schermen bij de balie, beperking van het aantal bezoekers tegelijkertijd en de herinvoering van het reserveringssysteem.

8. Gemeente akkoord met uitbreiding Museum Warsenhoeck.

De HKN heeft al enige jaren geleden bij de gemeente aangegeven belangstelling te hebben voor de mogelijkheid tot het uitbreiden van ons museum. Met het leegkomen van het Voorhuis van de boerderij kwam de kans eerder voorbij dan verwacht.

Momenteel wordt een deel van het Voorhuis nog gebruikt door de medewerkers van Reinaerde, die dagelijks op de kinderboerderij werkzaam zijn. Het is de bedoeling dat er op het terrein van de kinderboerderij een nieuw en in de omgeving passend onderkomen voor die medewerkers wordt gerealiseerd waardoor het huis echt beschikbaar komt. Wellicht zal het Voorhuis ook nog tijdelijk voor een deel worden gebruikt door de medewerkers van het te slopen MEC. De verwachting is dat het nieuw te bouwen MEC in 2023 gerealiseerd gaat worden.

Inmiddels zijn wij gesprekken begonnen met de gemeente over de noodzakelijke bouwkundige- en installatietechnische aanpassingen voor het Voorhuis. We willen dat het Voorhuis toegankelijk wordt vanuit ons Museum; ook de zolder van het Voorhuis moet beter en vooral veilig bereikbaar worden om te kunnen worden gebruikt. De aanpassingen in dit Rijksmonument moeten (geheel in lijn met onze eigen opvatting) zorgvuldig en respectvol gebeuren.

De gemeente heeft inmiddels toegezegd op termijn de huisvestingslasten te willen subsidiëren en ook voor de noodzakelijk investeringen heeft de gemeente middelen vrijgemaakt. De extra ruimte zullen wij ook gebruiken om de collectie van Het Vreeswijks Museum te archiveren en exposeren. Als onderdeel van dit plan is de gemeente ook bereid om de huisvestingslasten van Vreeswijks Museum te financieren tot in ieder geval eind 2022.

Binnen de HKN zijn inmiddels initiatieven gestart om na te denken over de herinrichting van ons Museum. Dat zal tijd kosten maar het zal opnieuw leiden tot een aantrekkelijk museum voor Nieuwegein en haar bezoekers.

Voor wat betreft ons Voorhuis is te melden dat de Algemene Vergadering in september 2021 akkoord is gegaan met het huren van het Voorhuis (zie ook hierna onder ledenraadpleging). Er is onderzoek gedaan naar welke aanpassingen gepleegd moeten worden om het voor de HKN geschikt te maken. De gemeente heeft een budget vrijgemaakt om daarmee de te verwachten kosten te kunnen dekken. De bereikbaarheid van de zolder en de installatietechnische aanpassingen zijn de echte uitdagingen die we nu moeten zien op te lossen.

Het toegankelijk maken van het Voorhuis voor mensen met een beperking vraagt ook onze aandacht.

9. Ledenraadpleging

In het voorjaar van 2021 speelden twee zaken die leidden tot een schriftelijke ledenraadpleging:

- het voornemen om het Voorhuis van de museumboerderij van de gemeente te willen gaan huren

- het tijdelijk van het Dorpshuis huren van de ruimte waarin het Vreeswijks Museum gevestigd is dit in verband met het voornemen van de Stichting Oudheidkamer Vreeswijk om de collectie van het Vreeswijks Museum aan HKN over te dragen.

Van de ruim 360 leden hebben er bijna 250 binnen de gestelde reactietermijn hun mening kenbaar gemaakt.

Uitslag:

- 238 stemmen voor tijdelijk huren ruimte dorps huis
- 236 stemmen voor huren Voorhuis
- 8 blanco stemmen
- 2 stemmen tegen
- 1 stem tegen huren Voorhuis
- 1 stem blanco huren Voorhuis

Gesteund door deze positieve uitslag is voortgegaan met de voorbereidingen van de overdracht van de collectie van het Vreeswijks Museum en met de voorbereidende werkzaamheden om het Voorhuis te kunnen gaan huren. In beide situaties was geen sprake van onomkeerbare besluiten.

In de Algemene Vergadering van 20 september van dit jaar zijn de leden vrijwel unaniem akkoord gegaan met het voornemen om het Voorhuis van de gemeente te huren evenals met het tijdelijk huren van de ruimte van het inmiddels voormalige Vreeswijks Museum tot halverwege 2022 met de optie om deze met een half jaar te verlengen.

10. Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen

Per 1 juli 2021 is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen van kracht geworden. Alle verenigingen en stichtingen moeten aan deze wet voldoen.

De Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) is bedoeld om wanbestuur, onverantwoordelijk financieel beheer, misbruik van positie en andere ongewenste activiteiten binnen besturen te voorkomen.

Voor zover daarin nog niet voorzien dienen zaken geregeld te worden als:

Goed bestuur • Aansprakelijkheid • Tegenstrijdig belang • Belet en ontstentenis • Meervoudig stemrecht • Toezicht • Bindende voordracht (vereniging) • Raadgevende stem (vereniging) • Ontslag bestuurder (stichting) • Statuten

Het bestuur heeft in een aantal vergaderingen de verschillende onderwerpen doorgenomen en waar wenselijk procedures aangescherpt.

Hoewel het voornemen al eerder bestond om het huidige huishoudelijk reglement te actualiseren, maakt de WBTR dit noodzakelijk. Ook zullen op termijn de statuten geactualiseerd moeten worden en aan de wet aangepast. Een van de onderwerpen die op grond van de wet geregeld moet worden en vastgelegd in de statuten is hoe het bestuur omgaat met ontstentenis en belet.

Van ontstentenis is sprake als een bestuurder ophoudt bestuurder te zijn. Met belet wordt bedoeld op de situatie dat een bestuurder tijdelijk zijn functie niet kan of niet mag uitoefenen. Zo'n regeling is bedoeld om de activiteiten van de organisaties door te laten gaan bij afwezigheid van één of meer bestuursleden. Gebruikelijk is dat de overige bestuurders (tijdelijk) bij afwezigheid van een of meer bestuurders met het besturen belast zijn. In de situatie dat er nog maar 1 bestuurder over is of alle bestuurders weg zijn, dan is de opdracht aan de Algemene Vergadering om een persoon aan te wijzen die de organisatie bestuurt.

Op grond hiervan zal de algemene vergadering van maart 2022 verzocht worden een continuïteitscommissie bestaande uit minimaal 2 personen in te stellen.

Bij ontstentenis of belet van alle bestuursleden berust het bestuur dan tijdelijk bij deze commissie of bij door deze commissie aan te wijzen personen. Voor de gedurende deze periode verrichte

bestuursdaden worden de door de AV benoemde commissieleden met een bestuurder gelijkgesteld.

B. Verslagen werkgroepen

In dit gedeelte van het jaarverslag geven de coördinatoren van de diverse werkgroepen en de vertegenwoordiger van de HKN in de gemeentelijke monumentencommissie een overzicht van 2021.

1. Maandaggroep

Jan Rijdes, waarnemend Coördinator

De leden van de Maandaggroep zetten zich ook binnen de Historische Kring in voor andere groepen. Archief en Documentatie, Cultuurhistorie en Bestuur zijn vertegenwoordigd. De Maandaggroep telt momenteel 9 leden. Door persoonlijke omstandigheden hebben Piet en Riek Daalhuizen zich ook dit jaar minimaal kunnen inzetten en we hopen hen in 2022 weer op de maandagmorgen te zien.

Mensen die niet vallen onder de hiervoor genoemde groepen, houden zich bezig met de verzorging van de foto-exposities op de hilde. Ten behoeve van de collecties van het museum en de Kring werd fotowerk verricht.

Vanwege de voorschriften van het RIVM in het kader van COVID-19 zijn de maatregelen ook in 2021 geldig.

Naast de activiteiten voor de diverse groepen wordt ook schoonmaak- en onderhoudswerk gedaan, al zou dat met wat meer mensen beter kunnen.

De Maandaggroep is ook in 2021 een contactgroep binnen de Kring gebleken, waar vele vrijwilligers elkaar op een prettige manier konden ontmoeten. Ook in dit jaar is het museum gedurende de helft van het jaar gesloten geweest, daarom is ook de werkgroep geruime tijd niet bij elkaar geweest.

2. Werkgroep Archief & Documentatie

Diny Gathier, Coördinator

De Werkgroep Archief & Documentatie bestaat uit 7 personen.

De lopende werkzaamheden bestaan o.m. uit:

- Beschrijven en het invoeren van nieuw ontvangen boeken (doorlopend).
- Scannen van foto's en dia's (doorlopend).
- Invoer van de voor de vereniging interessante artikelen in Adlib (doorlopend).
- Inventariseren van ontvangen materialen (doorlopend)
- Archiveren van de jaargangen van "Cronyck de Geyn" (doorlopend).
- Op orde houden van bibliotheek en archief (doorlopend)
- Maken en verzamelen en invoeren in Adlib van foto's van HKN-activiteiten (regelmatig).

3. Werkgroep Cultuurhistorie

Bart Jan Damstra, Coördinator

In 2021 is de werkgroep opnieuw uitgebreid en bestaat nu uit 12 leden. Er is hard gewerkt aan het realiseren van de ambities. Dit ondanks de covid-maatregelen, waardoor wij veel minder en in kleiner comité bij elkaar zijn geweest. Een deel van de interne en vooral de externe activiteiten kon helaas niet doorgaan of kwam op een lager pitje te staan.

De werkgroep blijft werken aan het uitbreiden en verbeteren van de vaste expositie en het verder digitaliseren en verzamelen van de (analoge) onderzoeksgegevens van opgravingen die in het verleden zijn gedaan. De voorbereidingen zijn in gang gezet voor het doen van onderzoek naar de mogelijkheden om de archeologische collectie onder te brengen bij het Provinciaal Depot. De HKN, in het bijzonder onze werkgroep, heeft van begin af aan het beheer verzorgd over deze omvangrijke collectie. Ook is verder gewerkt aan diverse projecten in de GIS-applicatie (combinatie databases en kaartlagen) en aan een verbeterde uitwerking van Digitaal Nieuwegein. In 2021 was de werkgroep participant in '50 jaar Nieuwegein'. Ook is een bijdrage geleverd aan de integratie van de collectie VM en zijn de voorbereidingen gestart voor de invulling van de nieuwe uit te breiden vaste expositie in het museum.

Daarnaast zijn bijdragen geleverd in de vorm van historisch onderzoek, geven van advies, onderzoek/bouwkundige begeleiding, afhandelen informatievragen (ca 30), participatie opzet gidsengroep Nieuwegein en bijdragen aan wissel-exposities. De werkgroep is gesprekspartner van de beleidsadviseur Erfgoed van de Gemeente Nieuwegein.

4. Werkgroep Educatie

Addy Neijmeijer, waarnemend coördinator

Ondanks de magere bezetting van deze werkgroep (2 leden) zijn dit jaar verschillende initiatieven ontwikkeld. Bij de uitvoering van activiteiten springen vrijwilligers van andere groepen bij. Wel blijft het jammer dat een nieuwe vrijwilligster, die in januari zou starten, op de valreep moest afzeggen. Daardoor konden kansen soms niet benut worden.

Het lesprogramma 'Dit herdenken wij' van Kunst Centraal voor groep 7/8 van basisscholen, waarin de HKN de rondleidingen verzorgt, werd in april geschrapt. Voor de rondleiding in het lesprogramma over de Nieuwe Hollandse Waterlinie is een leuk alternatief ontwikkeld: een film waarin een verteller/uitvinder de rondleiding op de Batterijen doet. De input van de HKN is daarin goed verwerkt.

Met de specialisten van Kunst Centraal en Landschap en Erfgoed Utrecht is de voortzetting van het lesprogramma Jan en Jet in 1910 besproken, dat in het verleden samen met het Vreeswijks Museum werd uitgevoerd. De opdrachten zullen voor 2022 aangepast worden voor uitvoering op de Museumwerf en in een latere fase (na de uitbreiding van Warsenhoeck), wordt bekeken of ook daar passende opdrachten gemaakt kunnen worden. De ontdekvitrine, die Kunst Centraal voor een eenmalige cursus over de archeologische vondsten in het Klooster ontworpen heeft, is naar verluidt ook geschikt voor gebruik in een museum. Afsproken is dat deze vitrine in het voorjaar 2022 zo mogelijk bij ons gestald zal worden.

Met het Stipo (een team voor stedelijke ontwikkeling uit Rotterdam) is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het project De rijke geschiedenis van Nieuwegein, waarin wandelroutes ontwikkeld worden door leerlingen van het voortgezet onderwijs met gebruikmaking van het online platform izi.Travel. Omdat hiervoor geen subsidie toegekend is door het Fonds voor Cultuurparticipatie, vond het project geen doorgang.

Met de Kom werd in twee projecten samen gewerkt. Het project 75 jaar Vrijheid is een samenwerking tussen de media-academie van het Calscollege, 4/5 mei Comité, de HKN en de Kom. Het programma is opgebouwd uit 5 lessen, waarbij de leerlingen getraind worden in video-editing. Met de nodige improvisatie om binnen de op dat moment geldende corona-maatregelen te blijven, volgden in mei/juni 2 klassen het programma.

Binnen het project Kunst Kick van de Kom voor 50 jaar Nieuwegein verzorgden vrijwilligers van de HKN een programma voor 5 basisscholen: in juni Vroonestein (198 leerlingen), Mauritschool (186 leerlingen) en De Vleugel (127 leerlingen) en in september Toonladder Zuilenstein (184 en 140 leerlingen) en Lucas Galecop (226 leerlingen). In het totaal werden 921 leerlingen bereikt, waarvan 140 aan twee onderdelen deelnamen. Het programma is per school ontwikkeld en verschilde per leeftijdsgroep. Een paar voorbeelden:

- een virtuele wandeling door Nieuwegein, met als herkenningspunten de eigen wijk, de markante stadsgebouwen en voor leerlingen bekende plekken als sportterreinen en de sneltram.
- voor kleutergroepen een sprookjesverhaal over Ava en Ynge
- een quiz over historische gebouwen en gebeurtenissen in Nieuwegein
- een kaart van de twee dorpen Jutphaas en Vreeswijk rond 1973 als uitgangspunt voor een klassengesprek over waar ouders en grootouders van de leerlingen woonden. Daarmee is concreet gemaakt wat woningnood, wat de groei van de bevolking betekent voor een stad.
- een workshop over voorwerpen uit een voorbije tijd, waarmee het begrip erfgoed concreet werd.

In juni vond in het kader van 50 jaar Nieuwegein het project Heel Nieuwegein 1 Museum plaats. De werkgroep leverde aan de projectleider input voor het daarbij behorende lesprogramma

Begin december 2021 brachten de 12 leerlingen van de Jan Ligthartbrugklas van het Oosterlicht College een bezoek aan het museum. De docent had dit voorbereid met een door de HKN opgestelde powerpointpresentatie.

5 .Werkgroep Exposities

Frank Seller, waarnemend coördinator

De Werkgroep heeft in het verslagjaar 2021 minder vaak plenair kunnen vergaderen dan in een normaal jaar en helaas ook minder vaak dan wenselijk zou zijn. De belemmeringen van het COVID-19 virus hadden behalve op het vergaderoverleg minstens zoveel effect de exposities.

Al op het einde van het vorige verslagjaar had de werkgroep gesproken over de mogelijkheid dat de expositie “Monumentaal Nieuwegein”, die vanaf 7 februari 2021 te zien zou zijn, wel eens geannuleerd zou moeten worden. De tentoonstelling “Modellen in Warsenhoeck” die was verlengd tot 10 januari 2021, kon vanwege de *lock down* na de sluitingsdatum lange tijd niet worden afgebroken. Daarmee werd de expositie “Monumentaal Nieuwegein” definitief onhaalbaar.

De werkgroep heeft daarop nieuwe plannen gemaakt voor exposities die op een andere manier konden aansluiten bij de activiteiten van 50 Jaar Nieuwegein. De eerste expositie van 2021 kreeg de titel “Van buurtwinkel tot winkelcentrum”, de tweede “Cultuur Leeft!” Voor beide tentoonstellingen is geen officiële opening aangekondigd in verband met de onzekerheid over het maximale aantal bezoekers.

Om ook op een andere manier de tentoonstelling “Cultuur Leeft!” onder de aandacht van Nieuwegeiners te brengen is een kleine deexpositie geplaatst in de foyerruimte op de 1^e verdieping van Theater DE KOM.

In de loop van het verslagjaar is de werkgroep uitgebreid en ze bestaat nu uit acht personen.

In een bijzondere en wat afwijkende activiteit heeft de werkgroep een bijdrage geleverd aan de festiviteiten rond 50 Jaar Nieuwegein. In de tentoonstelling “Modellen in Warsenhoek” in 2020 stond in een vitrine een papieren model van Huis Oudegein, compleet met een fraaie brug over de omgrachting. De werkgroep heeft de mogelijkheid onderzocht dit als unica ontworpen model om te zetten naar een bouwplaat. In gesprekken met Cor van der Meulen van Pack & Parcel werd duidelijk dat het wijs zou zijn een voorgestane bouwplaat te maken en daarin de veel te moeilijke brug weg te laten.

In overleg met de Nieuwegeinse schoolbesturen werd afgesproken dat alle leerlingen van groep-6 en groep-7 op 1 juni 2021 een bouwplaat van Huis Oudegein op school uitgereikt zouden krijgen. De leden van de werkgroep hebben de bouwplaten vanaf 28 juni bij alle scholen bezorgd. De leerkrachten van de betrokken groepen is vooraf per mail de handleiding voor de bouwplaat verstuurd samen met een powerpoint met een korte geschiedenis van 't Gein en Huis Oudegein. In totaal hebben de basisscholen 1453 stuks mogen ontvangen. Voor bezoekers van Warsenhoek is de bouwplaat met instructie in een mooie enveloppe te koop voor een bedrag van € 7,50.

Lentefeest

Vanwege het COVID-19 virus is er dit jaar geen Lentefeest geweest.

Kerstavond

Vanwege het COVID-19 virus is er dit jaar geen Kerstavond geweest in het Natuurkwartier.

6. Werkgroep Communicatie Wolfgang Herrlitz, Coördinator

De werkgroep communicatie is verantwoordelijk voor de publicaties van de Historische Kring Nieuwegein – zoals het eens per kwartaal verschijnende tijdschrift Cronyck de Geyn, boeken, persberichten, Facebook berichten, Nieuwsbrieven en teksten op de website van de HKN – , maar ook voor de organisatie van excursies en lezingen. Zij organiseert haar werk in twee subcommissies:

- De redactie van de Cronyck met de vrijwilligers Renée Blom (eindredacteur), Michiel Ridderikhoff (opmaak), Loes Slooten en Ton Vis (redacteuren vanuit de HKN), Berna van der Linden (Jeugdcronyck);
- De subcommissie voor de organisatie van lezingen, excursies, berichten en kwartaalagenda's met de vrijwilligers Ton Vis (persberichten), Eric Denneman (Facebook berichten) en Wolfgang Herrlitz (coördinatie).

In 2021 voorgenomen activiteiten

De redactiegroep van de werkgroep, gecoördineerd door Renée Blom, was verantwoordelijk voor het verschijnen van vier uitgaven Cronyck de Geyn, waarvan een jubileumuitgave “50 jaar Nieuwegein” en twee uitgaven – in juli en oktober - met de Tijdwijzer voor de jeugd als bijlage. Tevens is de werkgroep betrokken bij de editie van het boek “50 jaar Nieuwegein” alsmede bij de verkoop van de door de Historische Kring uitgegeven boeken over de Kastelen en het Sluisje.

In 2021 plande de werkgroep communicatie de volgende lezingen en excursies:

- Lezing “Van moeras tot welvaartstaat: Nederland – Waterland – Molenland. De eeuwenlang onmisbare rol van de windmolen in onze samenleving” door Gerrit Keune

- Lunchpauze lezing “Geschiedenis en restauratie van de zandaak ‘Door Gunst Verkregen’” door Ko Blok
- Algemene Vergadering en lezing “Hoe een oude molen weer zijn functie terug krijgt” door Ger Nagtegaal
- Dagexcursie Rheinmuseum in Emmerich
- Lezing “1945, jaar van contrasten” door Ad van Liempt
- Excursie zaagmolen De Ster in Utrecht
- Lunchpauze lezing “50 jaar Nieuwegein” door Bart Jan Damstra
- Excursie Gorinchem
- Lunchpauze lezing Frans Backhuijs
- Lezing “Middeleeuws Ridderzwaard, gevonden in Nieuwegein” door Roosje de Leeuwe

Helaas konden de lezing van Gerrit Keune en de excursies naar Emmerich en De Ster in Utrecht vanwege de corona pandemie niet doorgaan en moesten naar 2022 worden verplaatst. De lezingen van Ko Blok, Ad van Liempt en Bart Jan Damstra konden alleen on line plaatsvinden. De Algemene Ledenvergadering inclusief lezing moest naar september worden verschoven. Tot in het najaar van 2021 konden de leden van de werkgroep alleen on line vergaderen.

Met betrekking tot de communicatie met de basisscholen in Nieuwegein zijn belangrijke stappen gezet: voor de online verspreiding van de Tijdwijzer hebben zich op veel basisscholen contactpersonen opgegeven. Berna van der Linden, Frank Seller, Wil Brok, Henk Valkenet en Wolfgang Herrlitz hebben aan het project “50 jaar Nieuwegein” van de KOM meegedaan en voor alle groepen van 5 basisscholen presentaties over erfgoed gehouden.

Eveneens was de werkgroep betrokken bij de voorbereiding van het jubileumboek “50 jaar Nieuwegein” – planning van inhoud, auteurs, financiering, sponsoring, voorinschrijving, verkoop - dat in oktober 2021 is verschenen.

Alle activiteiten van de Historische Kring worden in de voor Nieuwegein relevante pers aangekondigd en door berichten op Facebook alsmede in digitale Nieuwsbrieven verder besproken. Eén wens: de auteurs- en lezersgroep van de berichten en foto’s op Facebook kan nog doorgroeien, en misschien biedt de digitale verspreiding van video’s over exposities en van deelcollecties een mogelijkheid om het interesse aan HKN-activiteiten bij het publiek in Nieuwegein te laten groeien.

Conclusie

Ook het jaar 2021 is gekenmerkt door de digitalisering van contacten en vergaderingen alsmede door de verplaatsing van een deel van activiteiten naar 2022. De zes vrijwilligers van de werkgroep communicatie blijven hun steentje bijdragen aan de publicaties, aan het educatieve programma, aan het programma van lezingen en excursies en aan de publiciteit voor al die mooie activiteiten van de Historische Kring Nieuwegein.

Evaluatie

Op de vraag of de Werkgroep Communicatie haar doelen in 2021 heeft bereikt moet een dubbel antwoord worden gegeven:

Met de publicatie van het kwartaalblad “Cronyck de Gein”, in april en oktober uitgebreid met de bijlage “Tijdwijzer” voor de jeugd, met de herdruk van het boekje “Rondom ’t Sluisje en de Oude Sluis”, met de verkoop van deze herdruk alsmede het boek over de “Kastelen”, met de publicatie van persberichten, berichten op Facebook, Nieuwsbrieven en kwartaaloverzichten in de Cronyck

over alle activiteiten van de HKN voldoet de Werkgroep Communicatie zeker aan de in haar gestelde verwachtingen.

Wat de organisatie van lezingen en excursies betreft, zag de werkgroep zich in tijden van corona gedwongen om ook in 2021 activiteiten te cancelen en naar het jaar 2022 te verplaatsen.

Zonder twijfel is de communicatie over ons erfgoed met de inwoners van Nieuwegein en vooral met de jongere generatie voor verdere verbetering vatbaar.

Ook met betrekking tot museumregistratie/museumnormen, archivering, digitalisering en communicatieplan van de HKN moet de werkgroep een meer actieve rol spelen..

7. Gastvrouwen en Gastheren van Museum Warsenhoek

Bets Rijdes, Coördinator

Op 1 januari 2021 had de HKN voor Museum Warsenhoek in totaal 24 gastvrouwen en gastheren. Op 31 december 2021 was het aantal gelijk gebleven. Er zijn het afgelopen jaar enkele vrijwilligers vertrokken en ook enkele nieuwe bijgekomen. Het museum kan altijd nieuwe gastvrouwen en gastheren gebruiken. Daarom weer een oproep aan iedereen om in zijn/ haar omgeving op zoek te gaan naar nieuwe vrijwilligers voor de functie van gastvrouw of gastheer. Alleen met nieuwe aanwas kunnen wij de maximale dienstverlening blijven bieden aan de bezoekers van ons museum.

Halfjaarroosters

Ook het afgelopen jaar zijn de roosters weer opgesteld. Het blijft altijd een heel gepuzzel. COVID-19 maakte de puzzel dit jaar ook nog ingewikkeld. In principe staan de gastvrouwen en gastheren volgens een vast rooster ingedeeld, waarbij men bij mogelijke conflicten wordt gevraagd dit zelf op te lossen en pas daarna de coördinator te benaderen. Dit werkt naar genoegen van eenieder.

Informatie

Informatie over nieuwe exposities en andere wetenswaardigheden zijn per email verzonden aan de gastvrouwen en gastheren.

8. Werkgroep Kunstexposities op de Hooizolder

Aleksandra Govers, Coördinator

Het jaar 2021 was wederom een moeilijk jaar voor kunstexposities. De voor januari geplande expositie van Dolf Schifferstein moest steeds worden uitgesteld door coronamaatregelen, dat wil zeggen lockdown. Uiteindelijk exposeerde deze Nieuwegeinse kunstenaar van 5 juni tot 12 december 2021 in Museum Warsenhoek. Deze tentoonstelling was een overzicht van werken die hij, gedurende 40 jaar werkzaamheid in Nieuwegein, heeft gemaakt.

Van 26 juni tot 19 september 2021 was in het museum ook een tentoonstelling te zien van het werk van 11 Nieuwegeinse kunstenaars. Die kunstenaars hebben gereageerd op de oproep om een werkstuk over Nieuwegein in te sturen voor de expositie 50 jaar Nieuwegein. Een professionele jury heeft drie kunstenaars uitgekozen die het beste werk hebben ingeleverd. Zij werden beloond met prijzen: een solo- en een duo-expositie in het Museum Warsenhoek in het jaar 2022. De laatste expositie van dit jaar is een keramiekexpositie van drie bedreven keramisten: Pien Mandersloot, Meram Schinkel en Mirjam Kemp. We hebben die expositie nog net kunnen inrichten vóór de geplande openingsdag 19 december 2021, op welke dag het museum weer dicht

ging vanwege de lockdown. Volgens de planning zou de expositie te zien zijn tot 27 februari 2022, maar die datum zal waarschijnlijk verschoven moeten worden.

9. Werkgroep Beheer & ICT

Jan Rijdes, Beheerder

Beheer

Omdat het museum wegens de Corona maatregelen en de uitbraak van vogelgriep in december langdurig gesloten is geweest, heeft het beheer zich beperkt tot de meest noodzakelijke werkzaamheden.

De noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd, zoals controle van de invalidelift. De noodverlichting en de blusmiddelen zijn gecontroleerd en verouderde blustoestellen zijn vervangen.

Gerard Wouda is in 2021 gestopt met het uitvoeren van de beheertaken. We zijn Gerard heel veel dank verschuldigd voor al zijn werkzaamheden, hij heeft het beheer op een hoger niveau gebracht. Inmiddels heeft Ton van de Water zich als vrijwilliger aangemeld en is zich gaan bezig houden met beheerstaken. We zijn blij dat Ton ons is komen versterken.

ICT

Door het vertrek van Gerard Wouda zijn ook bij ICT taken blijven liggen. Ook hier is Ton van de Water een welkome aanvulling. Ton heeft een installatietechnische achtergrond, aangevuld met kennis van beveiligings- en ICT systemen en hij heeft kennis van softwareprogramma's.

Wegens de integratie van het Vreeswijks Museum wordt onderzocht hoe we de software pakketten samen kunnen voegen, waarbij het samenvoegen in AdLib (dit is het programma om de museumcollectie te registreren) een belangrijk item is. Uit AdLib van het Vreeswijks Museum zijn overzichten gemaakt, waarbij we een selectie van hun collectie hebben gemaakt.

Conform de richtlijnen van de overheid is voor 2021 ook het reserveringssysteem voor bezoekers weer actief gemaakt.

10. Ledenadministratie

Hans Commu

	31-12-2020	31-12-2021
Aantal leden, inclusief externe relaties	387	393
Nieuwe leden	19	27
Leden die hebben bedankt of zijn overleden.	16	21

11. Gemeentelijke Monumentencommissie

Ferdinand Martens, vertegenwoordiger van de HKN

De taak van de GMC is om het gemeentebestuur te adviseren over “(ver)bouwplannen aan gemeentelijke of rijksmonumenten en in beschermde dorpsgezichten”. Ze heeft een vergelijkbare status als de welstandscommissie. Een gemeente is verplicht een dergelijke commissie te hebben. Adviezen worden ook gegeven over bouwplanontwikkelingen in de nabijheid van monumenten, een beschermd dorpsgezicht of plekken met een hoge cultuurhistorische waarde.

Iedere gemeente is door het Rijk verplicht een volledige beschrijving op te stellen van al haar cultuurhistorische waarden.

De gemeente heeft hiertoe in 2019 de Erfgoedvisie 2019-2024 vastgesteld, waarin ook haar ambities zijn vastgelegd. In 2020 is een Uitvoeringsprogramma en de Verordening (met kaarten) geformuleerd.

De Erfgoedwet verplicht de gemeente ook haar in eigendom zijnde monumenten te beheren en te onderhouden.

De cultuurhistorische waardenkaart heeft als gevolg dat vaak een preadvies moet worden gegeven op bouwinitiatieven. Die zijn soms negatief, en worden meestal overgenomen.

Daarmee is het takenpakket van de commissie aanzienlijk uitgebreid. Daarnaast is in deze jaren de (ver)bouw “booming business”. Veel panden krijgen een woonbestemming. Dit leidde dit jaar tot een vergaderfrequentie van eens in de veertien dagen in plaats van eens per maand.

De Monumentencommissie vergaderde 21 keer, veelal op afstand via Teams.

De Monumentencommissie zal worden samengevoegd met de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit tot een nieuwe Commissie, dit als gevolg van de landelijke Omgevingswet (“integrale commissie”). De verwachting is dat de wet per 1 juli 2022 zal worden ingevoerd. Een concept voor een nieuwe verordening wordt nu opgesteld. De omschrijving uit de wet leidt tot de conclusie dat in een dergelijke commissie geen plaats is voor organisaties, dus ook niet voor de HKN.

Na tien jaar heeft de secretaris E. Sleijpen een andere baan gekregen. Ze is opgevolgd door de heer A. Tom, bestuurder van Mooisticht.

In december stierf ons commissielid A. Lisman. Hij was 17 jaar lid van onze commissie.

De volgende onderwerpen, zijn in het kader van een jaarverslag interessant om te vermelden:

A Gebiedsontwikkeling Rijnhuizen

1 Kasteel Rijnhuizen (aanduiding: Boskamer)

De nadere uitwerking van de bouwplannen laat nog op zich wachten. Deze ontwikkeling staat al 9 (!) jaar op onze agenda.

2 Kelvinbaan (aanduiding Rijndael)

Indertijd is bij het raadsbesluit over Rijnhuizen (2004) de cultuurhistorisch waarde van het gebied beperkt behandeld. Zo is de Monumentencommissie pas achteraf ingelicht.

Dat houdt in dat ideeën en uitgangspunten voor bijvoorbeeld de boomgaard en de grienden buitengewoon kritisch moeten worden gevolgd. Deze cultuurhistorische elementen moeten behouden blijven!

Dit heeft geleid tot een negatief advies op de beide bouwplanontwikkelingen. Omdat binnen de ambtelijke organisatie hierover geen overeenstemming kon worden bereikt, liggen tegengestelde adviezen op de tafel van het College. Een unieke situatie!

3 Havenkwartier (de vroegere werf)

In de voorgestane bebouwing is weinig te zien van het cultuurhistorische karakter van het havengebiedje.

Oude dorp Vreeswijk

4 Kern Vreeswijk

Binnen de gemeente worden op dit moment de uitgangspunten voor de sloopplannen en de nieuwbouw aan de Irenestraat/Margrietstraat door Mitros, geformuleerd.

De uitgangspunten zullen het dorps karakter van Vreeswijk niet versterken, vrezen wij. De commissie denkt aan bouwen rond straatjes en steegjes, zoals op Urk, het Kerkveld: plan Hof van Jutphaas, en goede Engelse voorbeelden.

B Beheer van burgerlijke monumenten en dorpsgezichten

(Ver)bouwplannen

- 1 Dorpsstaat 2 Tolgaarder, het huis is weer doorverkocht. Nieuwe plannen?
- 2 Dorpsstraat 10 Het bouwplan om de winkel/woonhuis (buurtsuper) te verbouwen tot 6 appartementen is ten goede gewijzigd
- 3 Handelskade 51, voorstel wijzigingen van de gevel: niet akkoord, dus geen bouwvergunning
- 4 Herenstraat 1, 4/8 aanleg geveltuinjes
- 5 Herenstraat 3 verbouwing
- 6 Herenstraat 14 zonnecollectoren op het dak
- 7 Herenstraat 36: aanbouw achterzijde
- 8 Herenstraat 37-38: deuren en ramenwijzigingen
- 9 Herenstraat 39/42 en Armensteeg 1
Er zijn twee plannen ontstaan: historiserende nieuwbouw op de plek van “Miltenburg” en de renovatie van het voormalig Italiaanse restaurant tot enkele appartementen. De vroegere bouwvergunning van een “modern gebouw” vervalt hiermee.
- 10 Nedereindseweg 27-29-31, de vroegere ijzerhandel Brugman
De plannen zijn gewijzigd tot op het oog twee appartementsgebouwen.
- 11 Nedereindseweg 405
Monumentale boerderij annex praktijkruimte wordt vnl. intern verbouwd
- 12 Overeindseweg 27
Interne verbouwing van een boerderij
- 13 Oude Sluis 5
Dakverbouwing met de aanleg van een dakterras
- 14 Utrechtstraatweg 11

De gedachte om in de “boomgaard” naast huize Johanna huizen te bouwen, stuitte op ernstige bezwaren van de commissie. Geadviseerd werd om het erf te herontwikkelen. Zo zal hier een schuurachtige bebouwing worden toegevoegd. Oudere bebouwing wordt gesloopt.

C Kastelen

1 Kasteel Oudegein

Voornamelijk worden interne herstellingen uitgevoerd

2 Kasteel Rijnhuizen

Het aantal parkeerplaatsen worden drastisch uitgebreid, in een aangepaste en natuurlijke setting. Ook wordt een schuur toegevoegd.

D Waterstaat & Militair

1. Fort Jutphaas

Het bouwplan om de fortwachterswoning te verbouwen tot een B&B is uitgevoerd.

Het fort is met provinciale subsidies aan de buitenkant grootschalig hersteld. Later zijn lampen aan de buitenkant ten behoeve van Celine gemonteerd. Dat kon de commissie niet bekoren. Ze zullen volgend jaar worden verwijderd en vervangen door grondlichten.

2. Doorslagsluis

De sluis is een flessenhals in het watertransport naar West-Nederland. Er zijn vele varianten onderzocht. Handhaving is helaas niet mogelijk. Er zal een “aangepaste sluis en landhoofd van de voormalige brug” worden gemaakt, waardoor het zichtbaar blijft dat hier eens een sluis was.

3. Fort Vreeswijk

Het terrein zal worden veranderd. Zo wordt gedacht om de wallen te verbeteren, de huidige toegangsdam te veranderen tot een bruggetje en de bouw van een extra loods bij de scouting op de plek waar 50 jaar geleden ook een loods stond.

E Algemeen

Zonnecollectoren

De commissie verzet zich tegen het in het zicht aanbrengen van collectoren op daken van monumenten en in de beschermde dorpsgezichten.

Voorstellen worden daarom afgewezen.

Dit is een situatie die veel voorkomt in Nederland. Er zijn plaatsen waar grote zonnecollectorenplekken (bijv. een dak van een loods) worden gemaakt om hierin tegemoet te komen. De gemeente studeert op een collectieve oplossing.

Aanwijzing nieuwe monumenten

Het pand Herenstraat 108 van Bentum (staal) is op de voorlopige monumentenlijst gezet. Gewacht wordt op een visie op het gehele fabrieksterrein (dus ook de leegstaande Karwei).

In het kader 50 jaar Nieuwegein konden bewoners stemmen over aansprekende architectuur na 1965 als voorbereiding tot het aanwijzen van moderne monumenten. Zo scoorden hoog: Cederhof houtskeletbouw Doorslag, de Blauwe Brug, Cityplaza, de Verhoeven woningen in Doorslag en het kantoorpand Brugwal 1. Regelgevende omschrijvingen worden verder binnen de gemeente uitgewerkt.

Bijlage 1

Website

Maand	Unieke bezoekers	Aantal bezoeken	Pagina's	Hits	Bytes
jan. 2021	899	1.336	4.190	24.868	25.11 GB
febr. 2021	1.126	2.073	4.531	23.952	25.92 GB
mrt. 2021	820	1.109	2.970	22.913	21.82 GB
april 2021	901	1.147	3.408	24.931	19.71 GB
mei 2021	1.042	1.293	3.956	28.119	14.93 GB
juni 2021	989	1.460	3.788	33.276	16.94 GB
juli 2021	1.020	1.539	5.023	36.347	13.11 GB
aug. 2021	1.678	2.048	6.686	40.108	10.47 GB
sept. 2021	947	1.229	4.427	31.122	13.66 GB
okt. 2021	1.112	1.429	6.661	29.710	16.64 GB
nov. 2021	1.147	1.442	5.144	23.848	9.58 GB
dec. 2021	914	1.200	2.676	18.260	13.94 GB
Totaal	12.595	17.305	53.460	337.454	201.84 GB

Ondanks dat het museum ook in 2021 geruime tijd gesloten is geweest in verband met de Corona en de uitbraak van de vogelgriep op de kinderboerderij is de website toch veelvuldig geraadpleegd. De website is 32% vaker bezocht dan in 2020.